

Ο κήπος των ονείρων μας-Μια δημιουργική εισαγωγή στις Φυσικές Επιστήμες για το Νηπιαγωγείο

Περίληψη

Το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό σενάριο αποτελεί ένα πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, στο οποίο αξιοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές της διαθεματικότητας όλα τα διδακτικά αντικείμενα με έμφαση στις Φυσικές Επιστήμες. Βασίζεται στη δημιουργία και τη φροντίδα ενός βιολογικού κήπου στην αυλή του νηπιαγωγείου. Ο βιολογικός κήπος μετατρέπεται σε μικρό εργαστήριο, όπου οι μαθητές χρησιμοποιώντας καινοτόμα μεθοδολογικά εργαλεία πραγματοποιούν δραστηριότητες. Η παραπάνω διαδικασία αποτελεί και μοναδική ευκαιρία τόσο για την εμπλοκή της τοπικής κοινωνίας όσο και των οικογενειών στη διαδρομή του εκπαιδευτικού σεναρίου.

Abstract

Our activity describes the design and development of a school garden in a nursery school environment. We emphasize how to sustain a garden program by involving community partners, such as parents, farmers, college students, and agricultural professionals. At the end of the school season students will eat what they grow. School gardens are an excellent tool for experiential learning and nutrition education.

Εισαγωγή

Το συγκεκριμένο σενάριο της δημιουργίας και εκπαιδευτικής αξιοποίησης βιολογικού κήπου ξεκινά και καταλήγει στην καθημερινή ζωή των παιδιών, εντός και εκτός της σχολικής τάξης, προσεγγίζεται σύμφωνα με τις δυνατότητές τους και θέτει τις βάσεις για την προαγωγή της κριτικής σκέψης και το σχεδιασμό στρατηγικών επίλυσης προβλημάτων από το μαθητή, ανανεώνει το κίνητρο για μάθηση με πρωτότυπο υλικό (Τ.Π.Ε.) και τέλος αναπτύσσει περιβαλλοντικά εγγράμματους πολίτες. Οι δραστηριότητες σχεδιάστηκαν με βάση τις αρχές της διαθεματικότητας και με στόχο την αξιοποίηση όλων των διδακτικών αντικειμένων του Νηπιαγωγείου (Γλώσσα, Μαθηματικά, Περιβάλλον, Δημιουργία και Έκφραση, Πληροφορική). Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στις Φυσικές Επιστήμες, οι οποίες αποτελούν ένα βασικό και ευχάριστο τρόπο εξερεύνησης και κατανόησης του περιβάλλοντός μας. (ΥΠΠΚ 2002). Επίσης, οι Τ.Π.Ε χρησιμοποιήθηκαν ως μέσο για τη γνωριμία των μαθητών με τη χρήση του υπολογιστή.

Μεθοδολογία

Στο συγκεκριμένο εκπαιδευτικό σενάριο βασιστήκαμε στις αρχές της Διερευνητικής Μάθησης σύμφωνα με την οποία τα παιδιά μέσα από τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες ενθαρρύνθηκαν να ρωτούν, να προβληματίζονται, να υποθέτουν, να προβλέπουν, να πειραματίζονται, να παρατηρούν, να ερμηνεύουν δεδομένα, να παρουσιάζουν συμπεράσματα και σε ένα επίπεδο μεταγνώσης να χρησιμοποιούν σε διαφορετικά πλαίσια τις αποκτημένες γνώσεις, δεξιότητες, αξίες και στάσεις ζωής. (<http://www.epyna.eu>). Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο ο εκπαιδευτικός αποτελεί κυρίως τον διευκολυντή, τον εμπνευστή και τον συντονιστή της μαθησιακής διαδρομής. (<http://panamitsis.files.wordpress.com>). Η νέα γνώση δομήθηκε μέσα από την αλληλεπίδραση των μαθητών τόσο με το φυσικό περιβάλλον όσο και με το

κοινωνικό (τους συμμαθητές, τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς τους. (<http://www.slideshare.net>). Τα βήματα που ακολουθήσαμε ήταν: συζήτηση στην ολομέλεια (ανάδυση προηγούμενων γνώσεων), καταγισμός ιδεών, προσδιορισμός προτεραιοτήτων, δημιουργία υπο-ομάδων, ορισμός χωρικού και χρονικού πλαισίου και εξοπλισμού (cspider 2007). Με βάση την παραπάνω διαδρομή ασχοληθήκαμε με τη βιολογική καλλιέργεια, την ευθύνη και τη συνέπεια της φροντίδας ενός βιολογικού λαχανόκηπου με δράσεις εντός και εκτός τάξης, με επισκέψεις σε εξωσχολικούς χώρους, με συνεργασίες τόσο με φορείς της τοπικής κοινωνίας όσο και με μαθητές άλλων σχολείων (Α΄ τάξη Δημοτικού Ελληνογερμανικής Αγωγής και 11^ο Νηπιαγωγείο Χανίων).

Αποτελέσματα

Από την αξιολόγηση των δράσεών μας (αυτοαξιολόγηση-διαμορφωτική-τελική) προέκυψαν τα εξής αποτελέσματα: Μεγάλη τόνωση του ενδιαφέροντος και του ενθουσιασμού των μαθητών, μύηση στο αίσθημα του «ανήκειν» στο περιβάλλον, μεταβολή των αρχικών τους γνώσεων, επαφή των μαθητών με υπολογιστικά περιβάλλοντα (powerpoint, movie maker, glogster, e-mail, skype) καθώς και ανάπτυξη δεξιοτήτων. Σε ένα πρώτο επίπεδο η επικοινωνία, η υποβολή ερωτήσεων και σε ένα δεύτερο επίπεδο η αναγνώριση παραγόντων, η ερμηνεία παρατήρησης, η πρόβλεψη, η υπόθεση στην ερμηνεία δεδομένων, η αξιολόγηση και η εξαγωγή συμπερασμάτων.

Συμπεράσματα

Το εκπαιδευτικό σενάριο «ο κήπος των ονείρων μας» συνέβαλε στην ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών. Συγκεκριμένα, οι μαθητές αναπτύχθηκαν α) νοητικά (διασαφήνιση εννοιών, διατύπωση υποθέσεων-προβλέψεων, δοκιμή και πλάνη, παρατήρηση, γνώση, μνήμη, κριτική σκέψη), β) κοινωνικοσυναισθηματικά (κοινωνικοποίηση, συνεργασία, αυτονομία) γ) ψυχοκινητικά (λεπτοί χειρισμοί και κινήσεις), καλλιέργησαν τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους, ενώ παράλληλα ψυχαγωγήθηκαν (Πετρινώλη, 1992, Ντολιοπούλου, 1999).

Βιβλιογραφία

- Δαφέρμου Χ., Κουλούρη Π., Μπασαγιάννη Ε. (2006). Οδηγός Νηπιαγωγού, Εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί Δημιουργικά περιβάλλοντα μάθησης, Αθήνα, ΟΕΔΒ
- Ντολιοπούλου, Ε. (1999). Σύγχρονες τάσεις της προσχολικής αγωγής, εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα
- Πετρινώλη, Τ. (1992). Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής, ένας καινούριος φίλος για το παιδί
- ΥΠΕΠΘ (2002), ΔΕΠΠΣ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Αθήνα.
- ΥΠΠΚ (2002) Οι Φυσικές Επιστήμες στο Νηπιαγωγείο, Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης, Λευκωσία
- van den Akker, J, (2007). Curriculum Design Research. In Plomp, N. and Nieven N. (Eds.) *An Introduction to Educational Design Research*. SLO Netherland Institute for Curriculum Development. pp. 37-53
- <http://panamitsis.files.wordpress.com/2010/01/periballontikh-ekpaideysh-opseis-prooptikes.pdf>, σελ. 29-30
- <http://www.slideshare.net/jsakrobat/ss-6796938>, χρόνος 6:19-8:52